1853. **N°. 94.**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 8 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 6 Augustus.

Gisteren is alhier aan den 25sten verjaardag van H. K. H. Prinses Louise, Kroonprinses van Zweden en Noorwegen, Dochter van HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik der Nederlanden, op de gebruikelijke wijze gedacht.

— Z. M. heeft Mr. J. G. Kist, Griffier bij het Kantongeregt te Noordwijk, benoemd tot Kantonregter te Gouda.

— Door de Wed. C. Zandijk, geb. Loeber, is aan de armen der Herv. Gemeente een Certificaat Werk. Schuld, à 2½ pCt. groot f 1,000, vermaakt.

— Vergelijkende Staat van de opbrengst der opcenten en eigene middelen, ten behoeve dezer Gemeente geheven, gedurende de maanden Julij 1852 en 1853.

		1852.		1853.	
Geslagt.	opcenten	f 1,636.93½		f 1,341.15	
	eigen midd.	- 329.12		- 272.41	
			f 1,966.05½		f 1,613.56
Gemaal.	opcenten	f 7,785.99½		f 7,771.07½	
	eigen midd.	- 238.55		- 319.81	
			f 8,024.54½		f 8,090.88½
Wijn			f 1,082.70		f 865.70
Binnenl. Gedistill.	opcenten	f 1,520.75		f 1,638.69	
	eigen midd.	- 1,835.34½		- 1,631.08½	
			f 3,356.09½		f 3,269.77½
Buitenl. Gedistill.	opcenten	f 103.30		f 21.85	
	eigen midd.	95.80		- 62.44	
			f 199.10		f 84.29
			f 14,578.49½		f 13,924.21

Minder over 1853 f 654.28½

— De Commissie van Beheer en Toezigt over de droogmaking van het Haarlemmer-meer zal den 17den Augustus aanbesteden: 1°. Het schieten der wegslooten en het opmaken der wegen langs de hoofd en kruisvaarten in den Haarlemmer-meerpolder, in drie percelen. 2°. Het bouwen van negen en veertig houten bruggen over de dwars en strek sche togten, ter voltooijing der gemeenschap tusschen de verschillende wegen van den Haarlemmer-meerpolder, in vier percelen. Nadere inlichtingen zijn onder anderen te bekomen bij den Ingenieur J. A. Beijerinck alhier.

— De *Staats-Cour.* van heden bevat het volg. besluit van Z. M. den Koning.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenl. Zaken, van 14 Julij 1853, Kabinet, geheim;

Overwegende dat het noodzakelijk is dat zij, die een academischen graad wenschen te verkrijgen, tot het aanhooren van hooger onderwijs behoorlijk zijn voorbereid;

dat door de opheffing van het examen, ingesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1845, zonder dat daarvoor andere bepalingen zijn in de plaats gesteld, de noodige waarborgen ten opzigte van die voorbereiding ontbreken;

dat, in afwachting eener eindregeling der zaken van het hooger onderwijs, hierin reeds dadelijk behoort te worden voorzien;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Julij. geheim);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenl. Zaken van 1 Augustus, Kabinet, geheim;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, als volgt:

Art. 1. Na den eersten September 1853 wordt niemand tot het examen in de Wiskunde, voorgeschreven bij de artikelen 4, 5 en 6 van het Konink. besluit van 9 September 1826, N°. 45, toegelaten, dan op vertoon van het bewijs, dat hij aan eene Latijnsche school of een Gymnasium de studien ten einde toe met vrucht volbragt heeft.

Bij ontstentenis van dit bewijs is hij gehouden een voldoend examen af te leggen voor de Letterkundige Faculteit aan eene der Hoogescholen, bijgestaan door den Hoogleeraar in de Wiskunde.

Art. 2. Dit examen wordt in het openbaar gehouden.

Die afgewezen is, wordt niet dan na verloop van een jaar op nieuw tot het examen toegelaten.

Te dien einde wordt door de faculteit onmiddellijk van elke afwijzing kennis gegeven aan de faculteit der andere Hoogescholen.

Art. 3. Bovenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op de Studenten in de Geneeskunde en in de Wis- en Natuurkunde, die vóór den 1sten October 1851 op de rol der Studenten aan eene der Hoogescholen of het Athenaeum te Amsterdam of te Deventer zijn ingeschreven.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dat besluit, enz.

— De Kerkeraad der Remonstr. Geref. gemeente te Zwammerdam zal den 9den dezer aldaar aanbesteden: het afbreken en wegruimen der oude en het bouwen eener nieuwe Predikantswoning.

— Men schrijft uit Gouda aan de *N. Rott. Cour.* De werkzaamheden aan den Rijn-Spoorweg worden met kracht voortgezet, zoodanig dat nog voor het einde dezer maand, de aardebaan van Utrecht tot hier geheel voltooid zal zijn. Hoezeer de gronden aanmerkelijk verschillen, schijnt echter het gedeelte naar Utrecht, over het algemeen aan de gunstige verwachting te beantwoorden, terwijl in het overige gedeelte sommige plaatsen, zoals o. a. in den Zuidplas en onder Nieuwerkerk, eenige bijzondere voorziening aan den ondergrond vereischen.

Met het bouwen der bruggen schijnt tevens voortgang te worden gemaakt, daar men hier en ook in de nabijheid van Utrecht daarmede is aangevangen, en vele reeds bijna voltooid zijn.

— Aan dit zelfde blad wordt uit Drunen geschreven: Sedert eenige weken wordt hier bijna van niets anders gesproken dan van tooveren en tooverheksen. Zekere vrouw, tot den gegoeden boerenstand behoorende, wordt als eene echte tooverkol aangewezen en onderscheidene tooverijen, als ongeneesbare ziekten van sommige kinderen, het bederven van veldvruchten, het tooveren van rozen in de bedden, het zien veranderen in eenen grooten zwarten hond, enz., enz., worden haar ten laste gelegd. Haar woonhuis, dat eenigzins achter af staat, wordt door de meeste inwoners geschuwd; bij den Pastoor der parochie zijn tegen haar klagten ingediend, en andere Priesters (kloosterlingen) uit andere plaatsen zijn over haar geraadpleegd, en de bijgeloovige menigte is maar niet tot de overtuiging te brengen, dat de bewuste vrouw even zoo min tooveren kan als een van hen allen. Het werkvolk zelfs ontvlugt hare dienst en wil niet meer bij haar werken, en de veldvruchten en andere producten, die zij verbouwt en te koop heeft, durft men niet langer meer gebruiken. Een en ander levert, helaas! maar al te zeer het bewijs op, dat de verlichting en beschaving der 19de eeuw nog weinig invloed in deze streken heeft uitgeoefend.

— Den 3den is te Amsterdam de 18de algemeene kerkelijke vergadering der herstelde Ev. Luthersche kerk geopend, onder voorzitting van Ds. T. C. C. Everts, te Enkhuizen.

— Aan den Heer E. Oudshans, Tandmeester te Amsterdam, is door Z. M. verleend octrooi voor den tijd van 5 jaren, op de uitvinding eener soort van gebit van gutta-percha met verborgene veeren.

— Den 2den is te Leeuwarden in ruim 60-jarigen ouderdom overleden Mr. J. Cats Ez., Vice-President van het Prov. Geregtshof. Hij was Ridder der Orde van den Ned. Leeuw en Oud-Lid der Tweede Kamer.

— Bij de Prov. Staten van Groningen is ingekomen het verslag der Commissie, belast met het onderzoek van het ontwerp der kanalisatie van die provincie, en bepaaldelijk het graven van een kanaal van Groningen naar Delfzijl, bevaarbaar voor zeeschepen van groot kaliber, waarvoor f 1,950,000 vereischt wordt. De Commissie heeft voorgesteld, zich met het ontwerp te vereenigen, en dat de Staten de verdere regeling eerstelijk aan Ged. Staten zouden overlaten, en aan Z. M. een adres daaromtrent zou worden opgezonden, en dat Ged. Staten inmiddels zouden overgaan tot eene berekening, hoe de benoodigde gelden zullen bijeen te brengen zijn, afgezien van de toegezegde ondersteuning des Rijks.

— Uit Groningen wordt van den 3den gemeld, dat de Broederschap der Notarissen in Nederland aldaar den vorigen dag hare jaarlijksche vergadering hield, waartoe 60 waren opgekomen. Uit het verslag bleek, dat onlangs 30 Notarissen tot de Broederschap waren toegetreden, 19 als gewone, 11 als buitengewone broeders, het geheele getal beliep 435, zijnde ruim het 3/5 van 't getal Notarissen in ons vaderland, en dat in het verloopen jaar 10 Notarissen waren overleden en 3 eervol ontslagen; zijnde gedurende dien tijd 14 benoemd. Sedert de oprigting der Broederschap werd aan enkele behoeftige Notarissen en aan weduwen en weezen van Notarissen uitbetaald f 32,000, waarin echter laatstbedoelden het meeste deel hadden.

Mr. F. W. Fabius werd met algemeene stemmen herbenoemd als Voorzit-

ter en Maastricht is aangewezen als de stad waar de vergadering in 1854 zal bijeenkomen.

— In de onlangs gehoudene kerkelijke provinciale vergadering voor de Chr. Afgescheidene gemeente van Groningen en Friesland, is tot Mede-Hoofdonderwijzer benoemd de Weleerw. Heer H. Poelman, Predikant bij de Christelijke Afgescheidene gemeente te Uithuizermeeden, om met den Weleerw. Heer T. F. de Haan tot opleiding van jongelingen tot de, H. Dienst werkzaam te zijn. — Het getal dezer jongelingen bedraagt op dit oogenblik 20.

— Uit Tilburg wordt geschreven, dat de meubilaire goederen, in het paleis van wijlen Z. M. Willem II, eerdaags zullen verkocht worden.

'S GRAVENHAGE, 6 Augustus.

H. M. de Koningin-Weduwe is van Petersburg naar Moskou vertrokken en zal zich van daar naar Weimar begeven, waar zij HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik zal ontmoeten, die vervolgens naar Luxemburg zullen vertrekken. HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik en hunne dochter bevinden zich nog te Petersburg.

— De Regering laat in Belgie 62 ijzeren vuurmonden gieten.

— Volgens alhier ontvangen berigten, is Z. Exc. de Minister Lightenvelt van zijne reis naar Napels te Rome teruggekeerd.

— Heden morgen heeft de Luitenant-Generaal Graaf du Monceau Bevelhebber van de brigade ruiterij, die dezer dagen, het regiment dragonders, alhier in garnizoen, geïnspecteerd heeft, den Generaal-Majoor Storm de Grave, Bevelhebber van de reserve brigade, benevens den Staf en de verdere Officieren van gemeld regiment dragonders in een afscheids-gehoor ontvangen.

HELLEVOETSLUIS, 3 Augustus.

Heden morgen zeilde van de reede naar Curaçao het Nederlandsche brikschip Gouverneur Elsevier, Kapitein J. Kuyt; aan boord waarvan zich bevindt een detachement West-Indische troepen, sterk 55 manschappen, voor Curaçao bestemd, onder bevel van den 2den Luitenant van het 4de reg. Inf. W. Jarman.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 3 Augustus.

Het Lagerhuis heeft de artikelen aangenomen der bill strekkende tot vorming van een gewapend corps uit kustbewoners die in tijd van oorlog zouden dienst doen tot beveiliging der kust. De Minister Graham hoopte dat door uitloving van het zelfde handgeld als de burger-militie ontvangt, een corps van gewapende kustbewoners van 18 tot 20,000 man zou kunnen worden gevormd; deze zouden gedurende 28 dagen in elk jaar, hetzij te land of aan boord, geoefend worden, ook in de behandeling van het grof geschut; in oorlogstijd zouden zij tot dienst op de vloot, telkens voor een jaar kunnen worden opgeroepen, maar nimmer verder dan 100 zeemijlen van de kust mogen worden verwijderd.

Hij stelde voor, thans slechts 10,000 zoodanige vrijwilligers aan te werven voor hoogstens 5 jaren.

— De van Regeringswege in het Parlement gedane mededeeling omtrent den staat van het Turksch-Russisch geschil heeft aan de Londensche en ook aan de Parijsche beurs den 3den dezer eene daling van den koers van alle fondsen ten gevolge gehad.

— Een Franschman, E. Raynaud, verscheen gisteren voor het geregtshof van policie alhier, als beschuldigd van met anderen zamengespannen te hebben om den Keizer der Franschen te vermoorden. Hij had 2 brieven aan den Prins van Joinville geschreven, in welke hij diens medewerking tot dit misdadig doel inriep, en aanbood naar Frankrijk over te steken en de daad geheel alleen te volbrengen, als de Prins hem 20 £ geven wilde. Deze heeft kennis daarvan gegeven en de aangeklaagde is in hechtenis genomen. De behandeling der zaak is uitgesteld tot dat de Prins als getuige zal kunnen optreden.

— Er zal alhier op Copenhagen-Field een nieuwe veemarkt worden aangelegd. De daarvoor bestemde grond is aangekocht voor 65,000 £, en de geheele markt zal, als zij gereed is, 343,221 £ kosten. Zij zal afschutsels bevatten voor 3,000 ossen en afgesloten parken voor 42,000 schapen. De jaarlijksche inkomsten, voortspruitende uit huur en staangelden, worden op 18,350 £, de uitgaven op 4,350 £ geschat, zoodat voor de administratie jaarlijks een overschot zal ontstaan van 14,000 £.

— Er is met 3 schepen uit Australië weder voor 305,580 £ aan goud aangebragt.

— In een der Londensche weekbladen, hetwelk aan het krijgswezen gewijd is, leest men het volgende: Met genoegen berigten wij dat er maatregelen zullen genomen worden om den Britschen soldaat te verlossen van zijn grootsten vijand, dat is het zware pak waarmede hij thans beladen wordt. Het plan is in overweging om den soldaat een klein ransel te geven, ruim genoeg om de onmisbaarste benoodigdheden bij zich te kunnen dragen, terwijl het overige van den last dien hij thans te torschen heeft, in een valies voor elk peloton vereenigd en met de bagagie medegevoerd zou worden. De nieuwe modellen zijn reeds vervaardigd, en aan het Departement van Oorlog ter goedkeuring voorgelegd.

— Een Britsch oorlogsvaartuig, het stoomschip de Rattler, heeft den 11den Mei jl. in de wateren van China, en wel in de kleine haven van Namquan, eene vrij sterke vloot van zeeroovers aangetast en na een ernstig gevecht al de jonken vernield of genomen; 50 zeeroovers zijn in de handen der Engelschen gevallen en aan de Chinesche mandarijnen, tot teregtstelling overgeleverd; 84 stukken geschut van verschillende grootte zijn buit gemaakt. De *Friend of China* van den 1sten Junij geeft een omstandig verslag van dit gevecht en beschrijft het als een der meest eervolle wapenfeiten, die immer in de Chinesche zeeën door een enkel schip verrigt zijn.

— De jongste berigten uit Engelsch-Indië gewagen van eene buitengemeen groote sterfte te Calcutta, ten gevolge van de bovenmatige hitte. In twee dagen zijn in die stad 1106 menschen gestorven. Zoo groot was er de sterfte nimmer. Calcutta telt 300,000 inwoners.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Augustus.

In het departement van de Var werd dezer dagen de mare verspreid van eene verschijning der H. Maagd; dadelijk stroomden scharen vrouwen en kinderen naar de aangeduide plek om er gebeden te doen en giften te offeren. Zoodra de Onderprefect hiervan verwittigd werd, deed hij de oude hut, waarin de hemelsche verschijning zou plaats gehad hebben, onder den voet halen, terwijl hij de verzamelde giften aan den Pastoor der naburige gemeente ter hand stelde. De toevloed van bedevaartgangsters houdt echter nog aan; onder haar heerscht de verwachting eener nieuwe verschijning.

— In het departement van Opper-Garonne was het koren op verscheiden plaatsen in brand gestoken.

— Den 27sten Julij was te Madrid de thermometer van Réaumur tot boven 33° gestegen, hetgeen eene hitte is van meer dan 106° Fahrenheit.

ITALIË.

ROME, 28 Julij.

De Regering heeft den uitvoer van granen uit den Kerkel. Staat verboden.

— In de omstreken dezer stad schijnt de drukkende warmte en de slechte hoedanigheid van het gras, 't welk gedeeltelijk door de zon verbrand is, een slechten invloed op het rundvee te hebben, ten minste is onder deze eene ziekte ontstaan, die zeer verontrustende is. Er gaan dagen om, waarop 50 stuks vee sterven. Met de paarden is het even zoo gesteld. De ezels en muilezels blijven bevrijd.

— Het Parijsche dagblad *l'Univers* meldt dat de Sardinische Kroon eene jaarlijksche schatting van 2000 kroonen aan den Paus zou zijn verschuldigd; maar deze sedert drie jaren niet betaald had. Na eene vruchtelooze briefwisseling heeft de Paus na de hoogmis op het St. Pietersfeest, toen de groote processie zich in beweging stelde, met luider stem gezegd: »Wij protesteren tegen een Katholieken Koning, die sedert 3 jaren achterlijk is in de betaling eener aan den H. Stoel verschuldigde schatting; wij hopen echter eerlang voldoening van hem te zullen ontvangen en te zien dat hij zich als een gehoorzame zoon van de verpligtingen jegens Ons kwijt." De Sardinische zaakgelastigde was daarbij tegenwoordig.

— De Portugesche Regering handhaaft haar aloud beschermheerschap over de R. K. kerk in Oost-Indië. Rome wil hetzelve echter niet langer erkennen, en heeft eene dreigende berisping gerigt aan de geestelijken der Portugesche bezittingen in Azië, welke nog dat regt uitoefenden. Daarop is door de Kamer van Afgevaardigden besloten te verklaren, dat de bedoelde geestelijken den dank van Portugal hadden verdiend, door de aloude en duur gekochte regten te handhaven. De Pauselijke Nuntius te Lissabon heeft toen gedriegd zijne reispassen te zullen vragen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 4 Augustus.

Aan de Hoogescholen hier te lande waren voor het laatste halfjaar 4,820 Studenten ingeschreven, van welke 628 buitenlanders; het getal der Hoogleeraren is 250 gewone, 160 buitengewone en 198 Privaat-Docenten. Er waren bovendien nog 822 personen tot het bijwonen der lessen toegelaten.

— Aan de *Kölnische Zeitung* wordt uit Karlsruhe, onder dagteekening van den 1sten dezer, het volgende geschreven:

»De Opperkerkeraad, een alhier gevestigd Staatscollegie voor de behandeling van kerkelijke aangelegenheden, heeft van den Aartsbisschop van Freiburg eene uitnoodiging ontvangen om zich onbevoegd te verklaren tot daden van kerkbestuur, en zich te ontbinden; zullende hij anders in de noodzakelijkheid zijn om de strafmiddelen der Kerk tegen de leden van het Collegie aan te wenden. De Opperkerkeraad zond deze uitnoodiging aan het Ministerie van Binnenl. Zaken, en gaf den Aartsbisschop eenvoudig ten antwoord, dat het Collegie geene vrijheid vond om aan het verlangen des Prelaats te voldoen, daar het door het Staatsgezag aangesteld zijnde, ook alleen door het Staatsgezag van de aan hetzelve opgedragen taak en toegekende magt ontheven kon worden.

»Eenige dagen geleden heeft de Opperkerkeraad eene nieuwe uitnoodiging van dezelfde strekking van den Aartsbisschop ontvangen; daarin wordt hij met den kerkelijken ban bedreigd, indien hij niet binnen een bepaald en kort tijdsbestek zich ontbindt. Het is thans de vraag wat er van de zijde der Regering gedaan zal worden om overheden, die den van de Hooge Regering ontvangen last uitvoeren, in de vervulling harer pligten te beschermen.

— Te Ems was het getal badgasten reeds tot 4000 gestegen; te Wiesbaden en Homburg is geen plaats meer voor de nieuw aankomenden.

— Van Manheim zijn sedert den 1sten Januarij reeds ruim 13,000 landverhuizers vertrokken, onder welke bijna 1000 kinderen.

— In een Atheensch dagblad vindt men het berigt van twee belangrijke archaeologische ontdekkingen in Bulgarije, te weten: het vinden van twee Grieksche opschriften, uit het eene van welke blijkt, dat de thans genoemde plaats Analdolkios het oude Tomi is, zoo bekend als de plaats waar de Dich-

ter Ovidius verbannen was (tot dus verre plaatst men Tomi òf bij Temeswar in Hongarije òf aan den mond van den Dnieper); uit het andere opschrift blijkt, dat het tegenwoordige Varna dezelfde plaats is als het oude Odessus.

— De Koningin van Griekenland is den 17[den] te Athene teruggekeerd.

TURKYE.

Berigten uit Jassy en Bucharest melden, dat de Russen zich in de Vorstendommen ongemeen versterken. De Hospodars moeten daar nog slechts in naam regeren.

— In de *Lien* leest men: Men heeft ons mededeeling gedaan van eenen brief uit Smyrna, geschreven door een aanzienlijk man. Wij hebben er uit gezien, dat het Protestantismus groote vorderingen maakt in die landen, waar het zijne vijanden heeft in het Mahomedanismus, de Grieksche kerk en het Katholicismus. De eendragtige zamenwerking is er zeer bevorderlijk voor de goede zaak: Anglicanen, Hervormden uit Amerika of Holland, Armenische Protestanten vereenigen zich, om verbetering en hervorming daar te stellen. De Armenische Protestanten, die ten gevolge der krachtige bemoeijingen van Lord Stratford de Redcliffe, door de Porte worden ondersteund, maken sterke vorderingen te Konstantinopel, te Smyrna, in het binnengedeelte van Klein-Azië en vooral te Ayntab. Er zijn verschillende scholen voor kinderen van beide sexen, onder het bestuur van Amerikanen. Zelfs onder de Grieken breidt zich het onderwijs uit, schoon de geestelijkheid het tegenwerkt. Te Smyrna predikt iederen Zondagochtend de Heer Verweyde, Predikant bij de Waalsche gemeente in de Fransche taal, in de kapel van den Hollandschen Consul, den Heer M. J. van Lennep, die sedert vele jaren President des Kerkenraads is. De Heer van Lennep, die zeer gezien is, is één even verlicht, als ijverig Protestant. De Heer Jonas King predikt des namiddags in 't Engelsch in hetzelfde lokaal. Een nieuwe kapel met een orgel er in, zal spoedig de oude vervangen.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN, 2 Augustus.

In den Staatsraad welke gisteren vergaderde, heeft de Koning de staatsacte geteekend, waarbij Prins Christiaan van Glücksburg geroepen wordt den Deenschen troon te bestijgen, wanneer de mannelijke lijn van Frederik III is uitgestorven; tevens wordt aan hem de titel van Prins van Denemarken verleend.

— Te Kopenhagen zijn van 29 tot 30 Julij 237 en van 30 tot 31 Julij 205 nieuwe cholera-gevallen aangegeven; overleden zijn gedurende het eerste etmaal 115 en gedurende het tweede, 129 cholera-lijders. Totaal: 5496 zieken, waarvan 2900 overleden. De Koning zou zich den 31sten naar het eiland Fünen begeven. — De cholera heeft zich in Zweden vertoond — Te Petersburg waren op 23 Julij 629 lijders in behandeling.

KAAP DE GOEDE HOOP.

KAAPSTAD, 20 Junij.

Met het oog op de aanstaande verkiezingen, wederspreekt de *Zuid-Afrikaan*, een orgaan van een aanzienlijk gedeelte der koloniale bevolking, degenen die twijfelden of de kolonie voor het representatief bestuur rijp was en geschikte wetgevers kon opleveren. Het genoemde blad wijst daarbij op het voorbeeld der landbouwers van oud-Hollandsche afkomst, die uit de kolonie geweken en aan de overzijde der Vaal-rivier een onafhankelijk gemeenebest gesticht hebben.

»Laat de twyfelaar zich spiegelen aan de Vaalrivier Republiek," zegt de *Zuid-Afrikaan* van den 20[sten] Junij. »Zyn er regtsgeleerden of professioneele personen van eenigen aard onder de uitgewekene Boeren geweest? Dit blykt niet: en nogtans is het hen gelukt wetgevers onder zich te vinden. Hunne handelingen zullen niet geregeld en formeel zyn; er zal in hunne maatschappy menig bons en menig stoot in den aanvang plaats hebben en botsing in overvloed gedurende de toekomst; maar gezonde beginsels en gezond verstand zullen eenen grondslag leggen, waarop regtsgeleerde scherpzinnigheid en maatschappelyke verfyning in den loop des tyds zich kunnen ontwikkelen, maar welke nimmer kunnen worden aangevuld, waar zy oorspronkelyk niet te vinden waren.

»Laten wy het oog vestigen op het kleine wetboek van het jeugdige gemeenebest, bestaande uit 33 artikelen, met het opschrift: »Algemeene Regulatien en Wetten voor Teregtstellingen." Het eerste artikel bepaalt dat alle teregtstellingen openlyk zullen plaats hebben; de vier volgende zyn gerigt tegen versmading van het hof en beletselen van eenigen aard tegen den gewonen loop des regts; het 6[de] bevat niet minder dan zeven beschermende bepalingen tegen partydigheid of onbillykheid aan den kant van den regter; het beperkt zeer wyzelyk de magt om den regter te recuseren; artikels 8, 9, 10 en 11 waken tegen hoog verraad; 12 beschermt de vryheid van den onderdaan. Andere artikelen maken voorziening voor gevallen van falsiteit, bedrog en misleiding, en voor alle daden van geweld tegen persoon of eigendom, zoowel als voor eerrooving en bemoeyenis met de regten van andere. Voor de bescherming van den staat wordt voorziening gemaakt door militaire dienst gebiedend te maken, wanneer zulks door de overheden gevorderd wordt; veiligheid van brieven wordt beschermd door eene boete; en eene penaliteit van 100 Rds met zes maanden gevangenisschap wordt gesteld op de misdaad van kinderdiefte, waartoe de nabuurschap van inlandsche dorpen sterke verzoekingen schynt daar te stellen.

»Twee der meest opvallende trekken van dit wetboekje zyn, de genadige geest welke daarin doorstraalt (geene overtredingen, behalve moord en roof, zyn met den doodstraf bedreigd) en desgelijks groote omvang in zulk een nauw bestek.

»Het blykt dan dat de uitgewekene Boeren zoowel bekwaam als ryp waren voor zelfbestuur. En zoo *zy* bekwaam waren, zoude het geene groote schande voor deze kolonie zyn, indien wy *ons* onbekwaam betoonden? Maar dit baart ons geene ongerustheid. Er zyn menschen met heldere koppen en gezonde beginsels in het Oosten en in het Westen enz."

De Synode der Nederd. Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika, in hare laatstelijk gehouden vergadering de Transvaalsche republiek in de kerkelijke gemeenschap opgenomen hebbende onder den naam van Transvaalschen Ring, zond vervolgens eene deputatie derwaarts, bestaande uit twee Predikanten (de Heeren D[r]. P. E. Faure en D[r]. W. Robertson), met last om ter plaatse de noodige regelingen te maken en omtrent een en ander inlichtingen in te winnen. Een verslag van deze deputatie is in het jongste nommer van de *Cape-Town-Mail*, een regeringsgezind dagblad van de Kaapstad, openbaar gemaakt, te gelijk met een officieel verslag omtrent den krijgstogt tegen Secheli, door den Heer Praetorius, het hoofd der uitvoerende magt in de Transvaalsche republiek aan de volksvertegenwoordiging uitgebragt.

Voorstanders der Boeren beroepen zich op deze beide stukken als genoegzaam om de klagten der Engelsche zendelingpredikers (als zouden de Boeren zich onmenschelijk omtrent de Kaffers hebben gedragen) te wederleggen, hoewel zij erkennen dat de Boeren de Kaffers niet behandelen met eene menschlievendheid gelijk aan die welke al de Kafferoorlogen aan het Engelsche bewind berokkend, en alzoo, stroomen bloeds gekost heeft benevens millioenen schats. Onder anderen blijkt uit die stukken dat door de Engelsche zendelingen aan Kaffers onvoorzigtiglijk wapentuig en buskruid was bezorgd, hetgeen terstond had gediend om een mede door Kaffers bewoond dorp of kraal aan te vallen en uit te moorden. Aangaande de verspreiding van het Evangelie verklaarden de Boeren aan de Heeren Faure en Robertson, dat zij deze niet tegenwerkten, maar integendeel gaarne wilden bevorderen; vooral indien Moravische of Nederlandsche predikers kwamen arbeiden aan de bekeering der inlanders.

Uit een ander berigt blijkt dat eenige uitgeweken Boeren inbreuk op het grondgebied van het Kafferhoofd Panda gemaakt, en een vruchtbaar en waterrijk oord, hetwelk aan dien stam toebehoorde, ingenomen hadden. Praetorius heeft dezen stap openlijk afgekeurd en in eene proclamatie die lieden van hun burgerregt in de Transvaalsche republiek vervallen verklaard.

— In den *Zuid-Afrikaan* van den 16[den] Junij vindt men de volgende mededeeling (vergelijk ons nommer van 1 Augustus).

»Wy hebben vernomen dat met de laatste postpakelboot uit Simons-baai is vertrokken de Heer J. Stuart, agent voor de Transvaalsche Republiek, en dat zyne reize is bestemd naar Holland om eene Maatschappy op te rigten ter bevordering van Emigratie en Nyverheid naar dat gewest. Wy pryzen zyne verrigtingen, doch het doet ons leed dat hy alhier geene gelegenheid heeft gegeven om deel in die onderneming te nemen, daar wy zeker zyn dat vele met ons daarin aandeelen zouden genomen hebben. Wy wenschen hem echter den besten uitslag zyner pogingen voor deze zoo edele als groot voordeel belovende zaak."

STADS BERIGTEN.

In de maand Julij 1853 zijn binnen de Gemeente *Leyden* overleden 79 personen, als: 9 Mannen, 15 Vrouwen, 29 Zoons en 26 Dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 1.

Gedurende dezelfde maand zijn aldaar geboren 84 Kinderen, als: 44 Zoons en 40 Dochters, waaronder zijn begrepen 1 paar tweelingen.

Gehuwd 20 Paren.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden van den Controleur der Directe belastingen alhier is ontvangen, een op den 3[den] dezer maand invorderbaar verklaard Kohier van het Patentregt, Wijk V en VI, over het dienstjaar 1853 en 1854, welke op heden aan den Ontvanger is verzonden.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 5 Augustus 1853. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

Tot Predikant bij de Hervormde gemeente te Monnikkendam is beroepen D[s]. W. Krayenbelt, te Overschie.

— Onlangs werd de Candidaat Tiele tot Predikant bij de Remonstrantsch Gereformeerde gemeente te Zevenhuizen beroepen, terwijl de Kerkeraad dier zelfde gemeente te Moordrecht schier gelijktijdig een beroep op hem uitgebragt. Thans vernemen wij, dat genoemde Candidaat het beroep naar Moordrecht aangenomen en voor dat naar Zevenhuizen bedankt heeft.

POLICIE.

De eigenaars der navolgende gevondene voorwerpen, kunnen zich ter terugbekoming daarvan aan het Commissariaat van Policie vervoegen, — als: een *gouden vrouwenring* en een *zilveren horlogieketting met cachetten*.

Sedert den 29[sten] Julij is bij mij Ondergeteekende voor de zwaar beproefden te *Vlijmen*, ontvangen onder letter V. *ƒ* 5; met opschrift van N. voor Vlijmen *ƒ* 5.

LEYDEN, 5 Augustus 1853. F. H. G. VAN ITERSON.

ADVERTENTIEN.

HILLEGOM 30 Julij 1853. Heden overleed alhier plotseling, in den ouderdom van 40 jaren, Vrouwe JOHANNA CECILIA ELISABETH LEEMBRUGGEN, Geb. LEEMBRUGGEN.

Voor de vele blijken van deelneming, bij het overlijden van ons eenig Kindje van Vrienden en Bekenden ontvangen, betuigen wij langs dezen weg onzen hartelijken dank.

D. C. DROS.
LEYDEN, 8 Augustus 1853. M. E. DROS, TIELEMAN.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat er bij hem, bij de aanstaande **INKWARTIERING**, gelegenheid is daarvan een gedeelte (tegen eene billijke vergoeding) te kunnen **BESTEDEN**, waarom hij zich in de gunst en het aandenken zijner geëerde Stadgenooten aanbeveelt.

Nieuwen Rhyn, hoek der Uiterstegracht,
LEYDEN, 8 Augustus 1853. P. J. SPRINGER.

NOORDWIJKERHOUT.

LEEUWENHORSTER ZANDERIJ.

Door **verlenging der Vaart** is thans het Zand zeer gemakkelijk te bekomen.

Er worden gevraagd tegen 1e October bij fatsoenlijke Lieden op eenen goeden stand, ten minste **drie ruime Ongemeubeleerde Kamers.** Adres met *franco* Brieven onder Letter **H.** bij den Boekhandelaar G. C. VAN DER HOEK, Breedestraat alhier.

L. A. KESPER, Makelaar, zal op Vrijdag den 12den Augustus 1853, des namiddags ten *twee* ure, in *de Brakke Grond* in de Nes te *Amsterdam*, ten overstaan van den Deurwaarder B. D. BEETS verkoopen:

30 BALEN DEENSCHE LUTHWOL.

(Zoo gezond als beschadigd)

Gelost uit het schip *Emanuel*, Kapitein JENSEN, gekomen van Ribe, en

54 BALEN RUSSISCHE WOL.

(Nu eerst uit zee gekomen en gelost.)

Alles liggende en te zien als bij notitien wordt aangewezen.

BEURTSCHEPEN,

IN

LADING LIGGENDE TE LEYDEN IN DE HAVEN.

Naar *Zwolle*,	Maandag	8 Augustus	12 uur,	Schipper	H. RIDDERIKHOF.
» *Alkmaar*,	Woensdag	10	»	10	» »	L. KROON.
» *Sneek*,	»	10	»	11	» »	S. DE VRIES.
» *Amersfoort*,	»	10	»	11	» »	J. HOUTZAGER.
» *Deventer*,	Donderdag	11	»	12	» »	H. J. BOSCH.
» *Zutphen*,	»	11	»	12	» »	J. DE HAAS.
» *Kampen*,	»	11	»	12	» »	K. ROZENDAAL.
» *Apeldoorn*,	»	11	»	12	» »	H. WIEPKING.
» *Hoorn*,	Vrijdag	12	»	10	» »	J. RAJER.

Alle Goederen zullen desverkiezende bij den Bestelder C. VAN DORSTEN in 't Veerhuis tot de eerst afvarende gelegenheid aangenomen worden, als voor geheel *Noordholland*, *Gelderland*, *Overijssel*, *Friesland*, *Groningen*, *Drenthe*, enz. De Vertrek-uren zijn opgegeven volgens de Reglementen, echter komen sommige schepen wel eens later door.

PUBLIEKE VERKOOPING,

In het *Heeren-Logement*, aan den Burg te *Leyden*, op Vrijdag den 12den Augustus 1853, bij Opbod, en op Vrijdag den 19den Augustus 1853, bij Afslag, beide des voormiddags ten 11 ure, van:

Een hecht, sterk en weldoortimmerd HEERENHUIS EN ERF, bevattende een ruim Voorhuis met Marmeren Steenen en Gang, Zijkamer en Suite, Achterkamer, allen Behangen en met Stookplaatsen, grooten Kelder, ruime Keuken, Mangelkamer en [illegible], voorts vier Bovenkamers, Meidenkamers, Droog- en Turfzolders en verdere gemakken; staande en gelegen te *Leyden*, aan de zuidzijde van de Breedestraat en strekkende tot in de Boomgaardsteeg, Wijk IV. No. 274.

Kunnende worden bezigtigd op Dingsdag en Donderdag van iedere week des voormiddags van 11 tot 3 ure, mits vooraf belet vragende.

En een hechte, sterke en weldoortimmerde BOUWMANS-WONING, met Zomerhuis, Stalling voor 31 Koebeesten, Schuur, Varkenshok, twee Bargen en verdere Getimmerten, Boomgaard en diverse partijen extra beste WEI- of HOOILANDEN, gelegen achter en naast de Woning in den Noord-Vrouwe Venne-Polder, onder *Alkemade*, te zamen groot 26 bunders 60 roeden en 76 ellen.

Verhuurd aan WILLEM ZWETSLOOT, de Bouwmanswoning tot den 1sten Mei 1860 en de landen tot ultimo December 1859, te zamen voor *f* 1056.— 's jaars.

Daarenboven twee achtendeelen en een zestiende of 30 Nek ... BOTER en twee KOMIJNDE MEIKAZEN.

Zijnde immiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te *Leyden*.

VERKOOPING,

op Regterlijke Autorisatie.

In het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 13den Augustus 1853, bij Opbod, en op Zaturdag den 20sten Augustus daaraanvolgende, bij Afslag, beide dagen des avonds ten *zeven* ure, van:

Onderscheidene groote, ruime, hechte, sterke en weldoortimmerde HUIZEN EN ERVEN, staande en gelegen binnen de Stad *Leyden*, als: Twee aan de Westzijde van de Heerengracht, omtrent de Groenesteeg, uitkomende in de Vestestraat, Wijk VII. No. 125 en 124. Drie aan de Noordzijde van de Haarlemmerstraat tegenover de Vrouwesteeg, Wijk VI. No. 391, 391*A* en 391*B*. Een aan de Noordzijde van den Ouden Rijn tegenover den Middelweg, met een daaraan verheeld PAKHUIS, Wijk VI. No. 156. Een als voren, tegenover de Middelstegracht, Wijk VI. No. 192. En Twee aan de Zuidzijde der Haarlemmerstraat omtrent de Bakkersteeg, Wijk VI. No. 192 en 211.

De Percelen No. 1, 2, 3, 4 en 6 kunnen worden bezigtigd des Dingsdags en Donderdags vóór de dagen der Veiling en der Toewijzing, van des middags ten 12 tot 3 ure, mits vooraf bij de bewoners belet vragende, en de overige Percelen daags voor en op den dag van de Veiling en der Toewijzing.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris J. A. PRYN, residerende te *Leyden*.

De Kunsthandelaar A. G. DE VISSER, te *'s Gravenhage*, heeft uitgegeven: een

CATALOGUS (met de Prijzen)

VAN

BOEKEN EN KUNSTZAKEN,

bij hem verkrijgbaar. No. 1. Prijs **25** Cents.

Deze Catalogus houdt in: **Boeken**, betrekkelijk Schilder-, Teeken- en Prentkunst; **Prenten**, verdeeld in Geëtste, Gegraveerde, Zwarte Kunst en Gelithographiëerde Prenten en Prentteekeningen; **Portretten**, **Teekeningen en Schilderijen**; en bevat 676 nummers, waaronder vele belangrijke en zeldzame artikelen. Men kan den Catalogus door zijn gewonen Boekverkooper, of wel direct van den Uitgever ontbieden. Brieven *franco*.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 6 Augustus. Van *f* 39 tot *f* 43.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 6 Augustus.

Nieuwe Tarwe *f* 11.00 tot *f* 11.50. Nieuwe Rogge *f* 7.20 tot *f* 7.50. Gerst *f* 5.20 tot *f* 5.50. Haver *f* 3.50 tot *f* 4.00. Koolzaad *f* 12.00 tot *f* 12.50.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 5 Augustus.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{3}{8}$
Dito Certificaten	„ 3 „	$76\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito	„ 4 „	$94\frac{7}{8}$	95	95
Amortisatie Syndicaat	„ $3\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Handelmaatschappij	„ $4\frac{1}{2}$ „	$126\frac{1}{4}$	—	—
O. I. Leening	„ 4 „	$94\frac{3}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	„	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	„ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Haarlemmermeer	„ 5 „	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	„ 3 „	—	—	—
Dito dito	„ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5 „	$108\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	„ 5 „	$107\frac{7}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	„ 5 „	98	—	—
Dito 1840	„ 4 „	$93\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	„ 4 „	$92\frac{3}{4}$	93	$92\frac{3}{4}$
Dito dito Nieuwe	„ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign.	„ 6 „	$94\frac{7}{8}$	—	—
Certificaten van dito	„ 6 „	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	$160\frac{3}{4}$	161	—
Dito Obligatiën	„ 4 „	$86\frac{3}{4}$	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$22\frac{7}{8}$	$22\frac{15}{16}$	$22\frac{7}{8}$
Dito Obligatiën	„ 3 „	$48\frac{3}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 3 „	$42\frac{3}{4}$	$42\frac{7}{8}$	$42\frac{13}{16}$
Bewijzen Coupons		$6\frac{3}{8}$	$6\frac{1}{2}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	„ 5 „	—	—	—
Dito	„ 4 „	—	—	—
Dito Metall.	„ 5 „	82	$82\frac{1}{8}$	—
Dito Nieuwe	„ 5 „	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{3}{4}$	—
Dito 1847	„ $2\frac{1}{2}$ „	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{3}{8}$	—
BELGIE, Bank.	„ $2\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	„ $2\frac{1}{2}$ „	$52\frac{1}{4}$	—	—
BRAZILIE, 1824 200 £	5 „	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	„ 5 „	—	—	—
Dito dito	„ 4 „	—	—	—
VENEZUELA,	„ $3\frac{1}{2}$ „	$37\frac{1}{4}$	—	—
MEXICO,	„ 5 „	$25\frac{7}{16}$	$25\frac{1}{2}$	—
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.